

بررسی رابطه بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران

علی قانع

a_qane64@yahoo.com

کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور شهرستان مشگین شهر، ایران

چکیده

در تحقیق حاضر به بررسی رابطه بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۶ ساله ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ پرداخته شد. حجم نمونه آماری تحقیق مشتمل بر ۱۰۲ شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که در این تحقیق برای تحلیل از رگرسیون چند متغیره استفاده شد. نتایج حاکی از وجود رابطه معنادار بین استقلال حسابرسی با هزینه حقوق صاحبان سهام می‌باشد که همچنین با توجه به علامت منفی ضریب استقلال حسابرسی می‌توان گفت با افزایش (یا کاهش) میزان استقلال حسابرسی، میزان هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کاهش (یا افزایش) می‌یابد.

کلیدواژه‌ها: استقلال حسابرسی، هزینه حقوق صاحبان سهام، شرکت‌های پذیرفته شده بورس

Study Relationship between auditor independence and cost of equity The companies listed on the Tehran Stock Exchange

Ali qana

a_qane64@yahoo.com

Abstract

In the present study paid The relationship between auditor independence and the cost of equity At The companies listed in Tehran Stock Exchange during the ۶-year period from ۱۳۸۸ to ۱۳۹۳. The volume of sample consists of 102 member companies of Tehran Stock Exchange That In this study, used analysis of multivariate regression was. The results showed a significant relationship between auditor independence is the cost of equity Also according to auditor independence can say negative factor with the increase (or decrease) the independence of the auditor, the cost of equity in the companies listed in the Tehran Stock Exchange loss (or gain) increase

Keywords: auditor independence, cost of equity, Companies Accepted in Stock

۱- مقدمه

وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل اتکا که محصول یک سیستم گزارشگری جامع و مناسب می باشد؛ از ارکان ارزیابی وضعیت و عملکرد یک شرکت و تصمیم گیری در مورد سرمایه گذاری در شرکت به حساب می آید. در هر رویداد اقتصادی، سرمایه گذاران برای تصمیم گیری نیازمند اطلاعات قابل اتکا هستند. از دیدگاه سرمایه گذاران، اطلاعاتی قابل اتکا تلقی می شود که یک سازمان مستقل بر فرایند گزارشگری شرکتها و مرکز ثقل این فرایند یعنی صورت های مالی؛ نظارت نمایند. نمونه ای این گونه سازمان های مستقل، مؤسسات حسابرسی می باشند. حسابرسی، برای صورت های مالی گزارش شده ارزش افزوده فراهم می کند، زیرا نتایج بررسی مربوط بودن و قابلیت اتکا محتوای صورت های مالی را گزارش می دهد. از این رو همواره سهامداران مایل هستند، تا صورت های مالی حسابرسی گردد و آنان با اتکا بیشتر از این صور تنها استفاده نمایند. همچنین باید گفت که قابلیت اتکا صورت های مالی می تواند در برآورد بازده مورد انتظار سهامداران مؤثر واقع گردد (خدامی پور، همکاران، ۱۳۹۲).

ورشکستگی مالی چندین شرکت چند ملیتی بزرگ جهان در سال های اخیر به طور کلی اعتماد از بازارهای سرمایه ی جهانی را سلب کرده است. بسیاری از نگرانی ها بر محور عملیات حسابداری و حسابرسی به ویژه استقلال حسابرسی متمرکز شده است. استقلال حسابرس اساس اعتماد عامه مردم در فرایند حسابرسی و اطمینان بخشی گزارش های حسابرسان است. گزارش حسابرس به صورت های مالی که توسط مدیریت برای سهامداران تهیه شده، ارزش می دهد و حسابرسی صرفاً به نفع سرمایه گذاران نیست بلکه برای عوامل داخلی شرکت من جمله، مدیران نیز دارای اهمیت می باشد (ریتر و ویلیامز^۱، ۲۰۰۱).

۲- مبانی نظری تحقیق

۲-۱- استقلال حسابرس

ریشه حسابرسی واحدهای اقتصادی در ایران زاده تغییرات و تحولات اقتصادی کشور نبود، به عبارت دیگر، پیدایش و گسترش شرکت های سهامی یا با مسئولیت محدود و با توسعه بازار سرمایه، نیاز به حسابرسی را پدید نیارود بلکه در اقتباسی ساده انگار و الگوبرداری بدون مضمون از روابط اقتصادی- اجتماعی غرب، در قانون تجارت ۱۳۱۰ که با اقتباس از قانون تجارت بلژیک تهیه و تصویب شد در مبحث راجع به شرکت های سهامی مقرر شد که مجمع عمومی هر شرکت سهامی یک یا چند بازرس (مفتش) را از بین صاحبان سهام یا از خارج انتخاب کند تا با رسیدگی به حسابها و اسناد و مدارک شرکت درباره اوضاع عمومی شرکت و صورت های مالی که توسط مدیریت تهیه می شود گزارشی به مجمع عمومی صاحبان سهام در سال بعد بدهد (مهربانی، ۱۳۸۴). امروزه تعداد زیادی از حسابرسان مستقل اقدام به تأسیس مؤسسات حسابرسی می نمایند، مؤسسات مزبور از نظر حجم و گستردگی عملیات هماهنگ و یکسان نیستند. برخی فقط با همکاری ۲ تا ۷ نفر شریک (حسابرسان مستقل) تشکیل می شوند و بعضی دیگر شامل ۲ تا ۷ نفر شریک اصلی و صدها کارمند و شعب متعدد می باشند که در شهرهای بزرگ دنیا پراکنده است. در حال حاضر کشور ایران قسمت اعظم خدمات حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی بخش دولتی انجام می پذیرد، علاوه بر مؤسسات دولتی تعدادی مؤسسه حسابرسی کوچک نیز در بخش خصوصی به این امر اشتغال دارند (حساس یگانه و جعفری، ۱۳۸۴). استقلال حسابرسان در رابطه با حسابرسی و اظهار نظر نسبت به صورت های مالی که توسط صاحبکار تهیه می شود دارای معانی مختلفی است. استقلال در این مورد یک عبارت هنری است. از آنجا که سرمایه گذاران، اعتبار دهندگان، دولت و سایر استفاده کنندگان ممکن است بر اظهار نظر حسابرس تکیه کنند، استقلال حسابرس معنی خاصی پیدا می کند. بنابراین، حسابرس نه تنها نباید قضاوت خود را

1. Reiter S.A., P.F Williams

منوط به دیگران کند، بلکه باید از هرگونه نفع شخصی که ممکن است قضاوت وی را تحت تأثیر قرار دهد، مستقل باشد (ریتر و ویلیامز، ۲۰۰۱).

استقلال در این ساختار یعنی عینیت یا انحراف نداشتن از قضاوت دقیق. برای مفهوم استقلال حسابرس سه بعد ارائه شده است. به اعتقاد موتز و شرف حسابرس باید در مراحل زیر مستقل باشد:

استقلال در برنامه‌ریزی حسابرسی: یعنی آزادی از کنترل و یا تأثیر بیجا در انتخاب روش‌ها و رویدادهای حسابرسی و محدوده‌های کاربرد آن‌ها، لازم است حسابرس آزادی توسعه برنامه خود را هم بر اساس مراحل لازم، حجم نمونه و دامنه حسابرسی داشته باشد.

استقلال در گردآوری و ارزیابی شواهد: یعنی آزادی از کنترل یا تأثیر بیجا در انتخاب زمینه‌ها، فعالیت‌ها و روابط فردی. در این رابطه لازم است که راه دستیابی به هیچ منبع اطلاعاتی مشروع بر روی حسابرس، مسدود نباشد. استقلال در گزارشگری: یعنی آزادی از کنترل یا تأثیر بر گزارش یافته‌های حسابرسی.

استقلال، جوهره و روح حسابرسی است و حسابرسی بدون استقلال فاقد ارزش و معنی است. استقلال در فرهنگ و بستر ۳ رهایی از کنترل، یا اراده دیگری یا دیگران تعریف شده است. اگر استقلال وجود نداشته باشد، قضاوت حسابرس با اعتقاداتش در مورد سیاست گزارشگری صاحبکار سازگار نخواهد بود.

اما با گذری بر دیدگاه‌های جدید در می‌یابیم که دیگر استقلال را حالتی ذهنی و هم‌معنی با بی‌طرفی و استقلال نمی‌دانند، بلکه آن را به معنی از بین رفتن منافع مادی و شرایطی می‌دانند که حسابرس تحت تأثیر این عوامل مادی نتواند نظر واقعی خود را بیان کند. یعنی در دیدگاه‌های جدید، مفهوم استقلال از ماهیت (شخصیت ذهنی و قضاوتی) حسابرس به «شخصیت تجاری» حسابرس تبدیل گشته است؛ به طوری که ریتر و ویلیامز معتقدند به دلیل اینکه عنصر تشکیل‌دهنده حرفه حسابرسی یعنی استقلال نیز از شخصیت قضاوتی به شخصیت اقتصادی در حال تغییر است، حرفه حسابرسی نیاز دارد که به احتمال تحت تأثیر قرار گرفتن توجه کند و حساسیت ویژه‌ای را در این خصوص از خود نشان دهد (ریتر و ویلیامز، ۲۰۰۱، ۴).

کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا در گزارش سالانه ۱۹۵۷ خود ضمن توجه به افزایش خدماتی که حسابرسان به صاحبکاران خود ارائه می‌دادند و اینکه حسابرسان آن‌قدر به صاحبکار خود نزدیک شده‌اند که تصمیم‌هایی را که باید به وسیله مدیریت گرفته شود، آن‌ها اتخاذ می‌کردند، اعلام کرد این حسابرسان استقلال خود را از دست می‌دهند. بیانیه شماره ۱۲ کمیسیون اضافه کرده است. تا زمانی که حسابرسان به جای مدیریت تصمیم‌گیری نکنند، هیچ ممنوعیت اخلاقی برای حسابرسان در ارائه خدمات مشاوره پیش نمی‌آید و بی‌طرفی آن‌ها مخدوش نمی‌شود. همچنین در سال ۱۹۷۷، بخش قانون‌گذاری کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا مقرراتی را وضع کرد که حسابرسان را از ارائه خدمات استخدام کارمندان اجرایی به صاحبکاران بورس اوراق بهادار ممنوع نمود. اما استاندارد شماره ۱ هیئت تدوین استانداردهای استقلال که در ژانویه سال ۱۹۹۹ منتشر شد، حسابرسان را ملزم کرد که سالانه و به طور کتبی، الف) تمام روابط خود را با صاحبکاران که به طور معقولی انتظار رود که بر استقلال او اثر گذارد افشا کنند، و ب) استقلال خود را تایید کنند. در سال ۱۹۸۷ کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا بیانیه‌های تجدیدنظر شده در خصوص الزامات افشای مشخصی در ارتباط با خدمات غیرحسابرسی شرکت‌های سهامی را پذیرفت. این افشاها در خصوص درصد کل حق الزحمه‌های خدمات غیرحسابرسی به حق الزحمه حسابرسی و نیز درصد هر کدام از حق الزحمه‌های خدمات غیرحسابرسی به حق الزحمه حسابرسی است (تورنتو، ۲۰۰۳).

1. Reiter S.A., P.F Williams
2. Mautz R. and H. Sharaf
3. Webster
4. Reiter S.A., P.F Williams
5. Toronto

اما الزامات سال ۲۰۰۰ کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا، شرکتها را ملزم به افشای خدمات غیر حساسی کرد که به وسیله حسابرسان برای آنها انجام شده بود. بعد از جلسه‌های متعدد، کمیسیون بورس و اوراق بهادار امریکا در سال ۲۰۰۳، ۱۰ نوع خدمات غیرحسابرسی را شناسایی کرد که ارائه آن توسط حسابرسان برای صاحبکاران باعث مخدوش شدن استقلال حسابرسان می‌گردد.

۲-۲- هزینه حقوق صاحبان سهام

هزینه سرمایه یکی از مفاهیمی است که همواره مورد توجه صاحب نظران مالی بوده است و عامل اصلی در ایجاد شکاف بین سود حسابداری و سود اقتصادی است، این مفهوم به شکل‌های مختلف تعریف شده است. لیکن یکی از تعریف‌هایی که مقبولیت بیشتری دارد، هزینه سرمایه را به عنوان کمینه نرخ بازدهی تعریف می‌کند که با کسب آن ارزش واحد اقتصادی ثابت می‌ماند. از لحاظ مفهومی، هزینه سرمایه یک شرکت عبارت است از هزینه فرصت سرمایه‌گذار برای سرمایه‌گذاری در آن شرکت. هزینه سرمایه از دو بعد دارای اهمیت است، بعد اول این است که تمامی الگوهای ارزیابی اوراق بهادار بر هزینه سرمایه متکی است. بعد دوم این است که سرمایه‌گذاری وجوه توسط شرکت و تعیین اولویت‌های سرمایه‌گذاری و تعیین ساختار سرمایه بدون هزینه سرمایه عملی نخواهد بود (سلیمی احمد، ۱۳۸۶).

هزینه حقوق صاحبان سهام یکی از مفاهیم اساسی در حوزه ادبیات مالی می‌باشد که در تصمیمات تأمین مالی و سرمایه‌گذاری نقش اساسی بازی می‌کند. مدیریت شرکت در راستای تعیین منابع مالی مناسب، باید هزینه حقوق صاحبان سهام را حائز اهمیت قرار دهد، از آنجا که هزینه حقوق صاحبان سهام مبتنی بر نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران است و با میزان ریسک پذیرفته شده توسط آنها مرتبط است (همان منبع (و همچنین از آنجا که بخش عمده‌ای از هزینه‌های غیرعملیاتی تحمیل شده بر شرکت را هزینه‌های تأمین مالی تشکیل می‌دهند و تبدیل سود عملیاتی به زیان ناشی از فعالیت‌های مستمر شرکت ناشی از تحمیل این نوع از هزینه‌ها می‌باشد هزینه حقوق صاحبان سهام به دلیل آنکه تشکیل دهنده یک مبنا برای مقایسه فرصت‌های سرمایه‌گذاری می‌باشد دارای اهمیت است. بنابراین از دید یک شرکت این موضوع حائز اهمیت می‌باشد که هزینه حقوق صاحبان سهام خود را در یک سطح معقولی نگه دارند. هزینه حقوق صاحبان سهام یک شرکت معادل بازده درخواست شده توسط سرمایه‌گذاران می‌باشد. (بوتوسن، ۱، ۲۰۰۷).

یکی از مهم‌ترین کاربردهای مفهوم هزینه سرمایه در بودجه‌بندی سرمایه‌ای است. در این مفهوم پس از برآورد خالص ارزش فعلی درآمدهای آتی پروژه‌های سرمایه‌گذاری و مقایسه با نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران، طرح‌هایی گزینیه می‌شوند که از نرخ بازده بالاتر یا حداقل مساوی نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران برخوردار باشند. گزینیه‌های پروژه‌های سرمایه‌گذاری در نقطه‌ای که بازده پروژه با بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاری مساوی باشند، خاتمه می‌یابد. در واقع در بودجه‌بندی سرمایه‌ای از هزینه سرمایه برای قبول یا رد پروژه‌ها استفاده می‌شود، اگر نرخ بازده سرمایه‌گذاری یک شرکت از هزینه سرمایه‌اش بیشتر باشد و اگر بدون بالا رفتن درجه ریسک این میزان بازده افزایش یابد ثروت سهامداران افزایش خواهد یافت. دلیلی که در این باره بیان می‌شود این است که اگر نرخ بازده یک شرکت از هزینه سرمایه آن بیشتر شود، دارندگان اوراق قرضه و سهام ممتاز به نرخ ثابت مورد نظر خود خواهند رسید و باقیمانده نرخ بازده در اختیار صاحبان سهام عادی قرار خواهد گرفت که این سود مازاد را می‌توان بین سهامداران عادی توزیع نمود و یا آن را مجدداً در شرکت سرمایه‌گذاری نمود، نرخ بازده دوره‌های آتی را افزایش داد یا ترکیبی از این دو راه را گزینیه نمود. در این صورت مطلوبیت سهام عادی بیشتر خواهد شد و انتظار می‌رود در اثر افزایش تقاضا، قیمت سهام عادی در بازار رو به افزایش یافته و هدف شرکت تأمین گردد (بولو، ۱۳۸۵).

نظریه محدودیت منابع مالی در تصمیم‌های سرمایه‌گذاری در شرکت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بودجه‌بندی سرمایه‌ای زمانی اتفاق می‌افتد که در یک دوره‌ی زمانی معینی سقف بودجه‌ای و یا محدودیت وجوه نقد برای سرمایه‌گذاری وجود داشته باشد. پیوند بین نرخ بازده داخلی و هزینه حقوق صاحبان سهام می‌تواند در بودجه‌بندی سرمایه‌ای، مورد استفاده قرار گیرد. هزینه سرمایه کمینه نرخ بازده مورد قبول برای طرح‌های سرمایه‌ای را به دست می‌دهد که بر اساس آن می‌توان طرح‌های سرمایه‌گذاری را ارزیابی کرد. بررسی تاریخی ادبیات مالی نشان می‌دهد که هم در تئوری کلاسیک و هم در تئوری شتاب سرمایه‌گذاری، فرض بر این است که مؤسسات در استفاده از وجوه موجود با هزینه ثابت محدودیتی ندارند (بولو، ۱۳۸۵).

۳- پیشینه تحقیق

یانگ کائو و همکاران^۱ (۲۰۱۵) در تحقیقی به بررسی رابطه بین شهرت شرکت و هزینه حقوق صاحبان سهام پرداختند. آنان بر این باور بودند که شرکت‌های که شهرت بالایی دارند هزینه سرمایه کمتری پرداخت می‌کنند برای این منظور با استفاده از یک نمونه از ۹۲۷۶ شرکت‌های بزرگ آمریکا برای دوره زمانی ۱۹۸۷ تا ۲۰۱۱ مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که بین شهرت شرکت و هزینه حقوق صاحبان سهام رابطه معناداری وجود دارد به طوری که هرچه شهرت شرکت بیشتر باشد به مراتب هزینه حقوق صاحبان سهام کاهش می‌یابد. نوپانی و لینگ لین^۲ (۲۰۱۵) در تحقیقی به بررسی رابطه بین استقلال حسابرِس و کیفیت حسابرِس پرداختند. این مقاله یک بررسی جامع از تحقیقات دانشگاهی مربوط به استقلال حسابرِس و کیفیت حسابرِس پرداخته و در این مطالعه با بررسی آثار بر اساس مقالات منتشر شده در طول دوره ۱۹۷۶ تا ۲۰۱۳ در نه مجلات پیشرو مربوط به حسابرِس انجام شده است. آنان از چهار تهدید یا معیار برای از بین بردن استقلال حسابرِس به ترتیب؛ (۱) اهمیت صاحبکار (۲) خدمات غیر حسابرِس (۳) دوره تصدی حسابرِس (۴) وابستگی صاحبکار با مؤسسات حسابرِس، نتایج حاکی از آن بود که هرکدام از معیارهای فوق به طور معناداری بر روی استقلال حسابرِس تأثیر گذاشته و موجب کاهش کیفیت حسابرِس می‌گردد. رحمینا و آگوس^۳ (۲۰۱۴) در مطالعه خود به بررسی تأثیر استقلال حسابرِس، دوره تصدی حسابرِس و هزینه حسابرِس بر کیفیت حسابرِس پرداختند. آنان برای این منظور در بین ۱۴۳ حسابرِس مستقل در اندونزی برای مدت زمان ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق نشان داد استقلال حسابرِس، دوره تصدی حسابرِس و هزینه حسابرِس تأثیر مثبت و معنی‌داری بر کیفیت حسابرِس دارند. والاتا^۴ (۲۰۱۳) در تحقیقی به بررسی رابطه توان رقابتی و هزینه سرمایه پرداخت. وی به این منظور ۳۸۷ شرکت را برای دوره زمانی ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰ مورد بررسی قرار داد و نشان داد که میان هزینه سرمایه (حقوق صاحبان سهام) و توان رقابتی رابطه‌ای مستقیم و مثبت وجود دارد. شرکت‌هایی که هزینه بدهی بیشتری دارند، توان رقابتی آن‌ها بالاتر از بقیه شرکت‌ها است. همچنین او نشان داد که در شرکت‌های کوچک و شرکت‌هایی که سهام آن‌ها از نقد شوندگی بالایی برخوردار نیست، رابطه بین هزینه سرمایه و توان رقابتی بیشتر از بقیه شرکت‌ها است.

میشرا و همکاران^۵ (۲۰۱۳) در تحقیقی با عنوان تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر هزینه سرمایه (هزینه حقوق صاحبان سهام) پرداختند. آنان برای این منظور با استفاده از داده‌های پانلی به بررسی تأثیر مسئولیت اجتماعی که از طریق پرسشنامه برای ۴۲۰ شرکت فرستاده شد در دوره زمانی ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۱ مورد بررسی قرار دادند. و به این نتیجه رسیدند که شرکت‌هایی که در افزایش

1. Ying Cao
2. Nopmanee Tepalagul and Ling Lin
3. Rahmina And Agoes
4. Valta
5. Mishra, Dev

مسئولیت‌پذیری اجتماعی در گزارش‌های خود سرمایه‌گذاری کرده‌اند هزینه سرمایه‌ای بالطبع پایین‌تر از شرکت‌هایی داشته‌اند که این افشاگری را انجام نمی‌دادند.

مدرس و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق تجربی به بررسی حفاظ‌های مؤثر بر استقلال حسابرس در برابر تهدید صاحبکار پرداختند. هدف از این تحقیق شناسایی عواملی در جهت تقویت استقلال حسابرس در برابر تهدید صاحبکار به جایگزینی وی است. بدین منظور ابتدا با مطالعه ادبیات موضوع و تحقیقات پیشین فهرستی از عوامل مؤثر بر استقلال حسابرس استخراج شد و به‌منظور دستیابی به یک توافق نظر از طریق پرسش‌نامه، نظر صاحب‌نظران جمع‌آوری شد. نتایج تحقیق نشان داد که کلیه عوامل استخراج شده از ادبیات موضوع و تحقیقات پیشین شامل شهرت، بزرگ شدن مؤسسات حسابرسی، تخصیص کارهای موجود در بازار حسابرسی از طریق مراجع قانونی (حرفه‌ای)، برقراری نظام‌های تنبیهی مناسب در ازای تخلفات حسابرسان و... بر استقلال حسابرس در برابر تهدید صاحبکار به جایگزینی وی مؤثر است اما در وضعیت کنونی جامعه حسابداران رسمی ایران این عوامل به نحو مناسبی به کار گرفته نشده است. سرافراز و حاجی‌ها (۱۳۹۴) در تحقیقی به بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. در این تحقیق، برای اندازه‌گیری مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها به‌عنوان متغیر مستقل، از معیارهایی که توسط موسسه‌ی آمریکایی معروف به ک.ا. ال. دی که هر ساله سازمان‌ها را بر اساس معیارهای اجتماعی و زیست محیطی رتبه‌بندی می‌کند و همچنین برای اندازه‌گیری هزینه حقوق صاحبان سهام، مدل گوردون استفاده شده است. در تحقیق حاضر کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان جامعه آماری بررسی و از میان آن‌ها تعداد ۶۵ شرکت با توجه به ویژگی‌های تحقیق انتخاب شده و دوره زمانی شامل سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲ است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که مسئولیت‌پذیری اجتماعی رابطه معکوس و معناداری با هزینه حقوق صاحبان سهام دارد. بنابراین مدیران با افزایش افشاگری در زمینه عملکرد اجتماعی، باعث کاهش در نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران (هزینه حقوق صاحبان سهام) شده، و هزینه‌های تأمین مالی کمتری برای شرکت به ارمغان می‌آورند. به‌عبارت دیگر اطلاعات مسئولیت‌پذیری شرکت برای سرمایه‌گذاران محتوای اطلاعاتی دارد. بنی‌مهد و همکاران (۱۳۹۴) در تحقیقی با عنوان رابطه بین توان رقابتی محصول و هزینه حقوق صاحبان سهام پرداختند. از این‌رو، هدف این پژوهش، مطالعه رابطه بین توان رقابتی محصول و هزینه حقوق صاحبان سهام است. داده‌های مورد استفاده شامل نمونه‌ای مرکب از ۱۲۳ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۰ می‌باشد. روش تحقیق از نوع همبستگی بوده و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه از الگوی رگرسیون چند متغیره بر مبنای داده‌های مقطعی استفاده شده است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد توان رقابتی و هزینه حقوق صاحبان سهام دارای رابطه معنی‌دار و معکوس با یکدیگر می‌باشند. به بیان دیگر با افزایش توان رقابتی، هزینه حقوق صاحبان سهام کاهش می‌یابد. همچنین نسبت بدهی دارای رابطه معنی‌دار مثبت و اندازه شرکت دارای رابطه معنی‌دار معکوس با هزینه حقوق صاحبان سهام می‌باشد.

۴- فرضیه تحقیق

با توجه به موضوع تحقیق فرضیه زیر مطرح شده است:

بین استقلال حسابرس و هزینه حقوق صاحبان سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

۵- روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ روش اجرا از نوع تحقیق‌های همبستگی، از نظر شیوه توصیفی است و از لحاظ هدف، کاربردی می‌باشد. این کسب تحقیق‌ها برای اطلاع از وجود رابطه بین متغیرها انجام می‌پذیرند، ولی در آن‌ها الزاماً کشف رابطه علت و معلول مورد نظر نیست در این تحقیق‌ها محقق می‌خواهد بداند که آیا بین دو گروه اطلاعات رابطه و همبستگی وجود دارد یا خیر. یعنی اینکه آیا تغییر در یکی با تغییر در دیگری همراه است یا خیر و اگر چنین ارتباطی وجود دارد از چه نوع بوده و میزان آن چقدر است. برای اندازه‌گیری ضریب همبستگی بین متغیرها با توجه به نوع مقادیر و کمیت‌ها از روش‌های مختلف استفاده می‌شود.

۶- جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه‌ی آماری این تحقیق شامل کلیه‌ی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای یک دوره‌ی زمانی ۶ ساله از سال ۱۳۸۸ تا پایان سال ۱۳۹۳ می‌باشد. کیفیت و سهولت دسترسی به اطلاعات صورت‌های مالی از جمله دلایل انتخاب جامعه آماری است. نمونه‌گیری به صورت حذفی انجام شده و شامل کلیه شرکت‌های جامعه آماری است که حائز شرایط زیر باشند: قبل از سال ۱۳۸۷ در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد. در محاسبه‌ی برخی داده‌های سال جاری داده‌های سال قبل را نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

اطلاعات موردنیاز این تحقیق و متغیرهای تحقیق در رابطه با شرکت‌ها از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ در دسترس باشد. پایان سال مالی شرکت‌ها در طول این سال‌ها تغییر نکرده باشد و منتهی به ۲۹ اسفند باشد. جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی نباشد زیرا ماهیت و طبقه‌بندی اقلام صورت‌های مالی متفاوتی دارند. با اعمال شرایط فوق الذکر از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تعداد ۱۰۲ شرکت به عنوان نمونه آماری این پژوهش انتخاب شدند.

۷- متغیرهای تحقیق

۷-۱- متغیر مستقل:

IND_{it} : استقلال حسابرس در این تحقیق متغیر مستقل می‌باشد در این تحقیق برای اندازه‌گیری متغیر استقلال حسابرس مطابق تحقیق رود ری گز و همکاران^۱ (۲۰۱۲) از مدل زیر استفاده می‌شود.

$$RI=1- (HC/I) * 100$$

RI: نسبت استقلال حسابرس،

HC: حق الزحمه حسابرسی در سال مورد نظر،

I: کل درآمد موسسه حسابرسی در سال مورد نظر.

در این مدل فرض بر این است هراندازه میزان دریافتی‌های حسابرس از محل یک صاحبکار کمتر باشد آنگاه حسابرس توانایی بیشتری برای مقاومت در برابر رفتارهای فرصت‌طلبانه صاحبکار خواهد داشت. این موضوع در بخش دوم احکام آیین رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی شاغل نیز مورد توجه قرار گرفته که طبق آن، نباید بخش عمده‌ای از حق الزحمه حسابرس به‌طور مستمر از محل

1. Rodríguez, Manuel & Santiago Sánchez Alegría

یک صاحبکار باشد. این بخش به صراحت بیان می‌کند که تحصیل بیش از ۲۵ درصد درآمدهای مستمر سالانه یک حسابدار رسمی یا موسسه حسابرسی از یک صاحبکار یا گروه صاحبکار خاص، برای بیش از ۲ سال مجاز نمی‌باشد.

۷-۲- متغیر وابسته:

برای محاسبه هزینه حقوق صاحبان سهام، مدل رشد گوردون (داموداران^۱، ۲۰۰۲) برای محاسبه هزینه حقوق صاحبان سهام انتخاب شده است. که از این مدل در تحقیقات مشابهی همچون؛ یانگ کائوو همکاران^۲ (۲۰۱۵)، فرناندو و همکاران^۳ (۲۰۱۱)، حاجی‌ها و سرفراز (۱۳۹۳)، مشایخی و فرهادی (۱۳۹۲)، مهرانی و همکاران (۱۳۹۱) نیز استفاده کرده‌اند که در این مدل با فرض اینکه k معرف هزینه سرمایه سهام عادی (نرخ بازده مورد انتظار سهامداران عادی) باشد، می‌توان k را از رابطه زیر به دست آورد:

$$\text{Cost of equity} = \frac{D_1}{P_0} + g$$

در مدل فوق:

D_1 : سود نقدی پرداخت شده در پایان سال اول،

P_0 : قیمت هر سهم در ابتدای سال

G : نرخ رشد سود تقسیمی

برای محاسبه نرخ رشد سود تقسیمی از فرمول زیر استفاده می‌شود.

$$g = \left[\frac{EPS_t}{EPS_0} \right]^{\left(\frac{1}{t} \right)} - 1$$

۷-۳- متغیرهای کنترل:

در این تحقیق به منظور افزایش دقت و قابلیت اتکا نتایج و کنترل نمادهای مختلف هزینه حقوق صاحبان سهام بر اساس تحقیقات قبلی سه متغیراندازه شرکت، نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار و اهرم مالی به عنوان متغیرهای کنترل در نظر گرفته شده است. اندازه شرکت به عنوان جایگزین محیط اطلاعاتی در نظر گرفته شده است. برای کنترل اثر مجموعه فرصت‌های سرمایه‌گذاری شرکت بر هزینه حقوق صاحبان سهام، از نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار استفاده شده است. معمولاً این نسبت به عنوان شاخصی برای فرصت رشد شرکت می‌باشد. تفاوت ارزش بازار و ارزش دفتری می‌تواند دلیلی بر وجود دارائی‌های نامشهود در شرکت تلقی شود. اهرم مالی نیز یکی از مقیاس‌های تأثیرگذار بر هزینه حقوق صاحبان سهام می‌باشد.

۷-۴- اندازه شرکت:

از لگاریتم کل دارایی به دست می‌آید.

نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام:

1. Damodaran. A swath
2. Ying Cao
3. Fernando, G

بیشتر تحقیقات به اهمیت نقش نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام (BV/MV) تأکید دارند. ارزش دفتری (BV) از جمع کل حقوق صاحبان سهام که در ترازنامه عنوان شده است. حاصل می‌شود و ارزش بازار سهام (MV) از ارزش بازار (قیمت تابلو) در تعداد سهام به دست می‌آید.

اهرم مالی: از تقسیم کل بدهی بر کل دارایی به دست می‌آید.

$$\text{Lev} = \frac{\text{کل بدهی}}{\text{کل دارایی}}$$

۸- روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق برای آزمون وجود رابطه بین متغیرها و همچنین معنادار بودن مدل‌ها برای توضیح متغیر وابسته از تحلیل‌های رگرسیون با داده‌ها پانلی استفاده می‌شود. برای انجام این رگرسیون ابتدا مانایی داده‌ها را بررسی خواهیم کرد. چون اگر داده‌ها مانا نباشند باعث به وجود آمدن رگرسیون کاذب می‌شوند برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرض‌های آماری پژوهش از نرم‌افزارهای Eviews استفاده خواهد گردید. برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می‌شود.

$$\text{Cost of equity}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{RI}_{it} + \beta_2 \text{B/M}_{it} + \beta_3 \text{Size}_{it} + \beta_4 \text{Lev}_{it} + \varepsilon_{it}$$

در مدل رگرسیونی بالا در صورتی که ضریب متغیر مستقل معنی‌دار باشد نتیجه خواهد شد فرضیه تحقیق تأیید می‌شود.

۹- نتایج تجزیه و تحلیل داده ها

۹-۱- نتایج آمار توصیفی

در جدول شماره (۱) آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای تحقیق نشان دهنده شده است. برای مثال متغیر اندازه شرکت دارای میانگین و انحراف معیار به ترتیب ۸۸.۱۳ و ۱،۴۴ می‌باشد. همچنین مینیمم و ماکزیمم این متغیر به ترتیب ۱۰،۸۱ و ۱۹ می‌باشد. این آماره‌ها برای سایر متغیرهای تحقیق در جدول (۲-۴) نشان داده شده است.

جدول ۱: نتایج توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	مینیمم	ماکزیمم
Cost of equity _{it}	۰,۲۲۰۱۹۷	۰,۵۱۲۶۱۷	۲۳. ۵۱۲۹۳	۳. ۰۷۴۶۲۷	-۰,۹۴۹۰۳	۵,۱۲۳۸۱۷
RI _{it}	۸۷. ۸۱۰۸۶	۸,۸۹۴۳۷۸	۲. ۶۰۹۳۲۸	-۰,۵۵۱۰۶	۴۹,۴۵۵۴۱	۹۹,۹۹۳۸۱
B/M _{it}	۲. ۸۹۳۶۳۵	۲,۳۶۱۴۴۷	۱۲,۹۰۵۶	۲,۵۶۸۹۹	۰	۲۰,۱۴۴۰۷
Size _{it}	۱۳,۸۸۱۸۳	۱,۴۴۰۴۸۹	۴. ۷۴۳۶۰۶	۱. ۰,۸۸۸۸۴	۱۰. ۸۱۵۸۹	۱۹,۰۰۹۳۸
Lev _{it}	۰,۵۶۳۲۱۴	۰,۱۷۳۲۸۹	۲۶۷۵۴۳۸	-۰,۴۷۱۵	۰,۰۶۵۷۶	۰,۹۲۳۱۰۱

۹-۲- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

جدول ۲: آزمون مانایی لوین، لین و چو و هم انباشتگی متغیرهای تحقیق

آزمون لوین، لین و چو		متغیر	
سطح معنی داری	مقدار آماره		
۰۰۰۰ .۰	-۱۲۰۹ .۳۵	Cost of equity _{it}	هزینه حقوق صاحبان سهام
۰۰۰۰ .۰	-۳۵۰ .۲۲۹	RI _{it}	نسبت استقلال حسابرس
۰۰۰۰ .۰	-۵۴۹۳ .۱۱	B/M _{it}	نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام
۰۰۰۰ .۰	-۹۴۵۰ .۲۳	Size _{it}	اندازه شرکت
۰۰۰۰ .۰	-۴۵۳۶ .۱۱	Lev _{it}	اهرم مالی
آزمون هم انباشتگی کائو			
سطح معنی داری	آماره t	مدل	
۰۰۰۰ .۰	-۳۵۳۷ .۱۸		

۳-۹- بررسی فرضیه‌های تحقیق:

برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می‌شود.

$$\text{Cost of equity}_{it} = \alpha + \beta_1 \text{RI}_{it} + \beta_2 \text{B/M}_{it} + \beta_3 \text{Size}_{it} + \beta_4 \text{Lev}_{it} + \varepsilon_{it}$$

در مدل رگرسیونی بالا در صورتی که ضریب متغیر مستقل معنی‌دار باشد نتیجه خواهد شد فرضیه تحقیق تأیید می‌شود. در مطالعات با داده‌های پانلی ابتدا باید مشخص شود که تفاوت فردی یا به اصطلاح ناهمگنی در مقاطع وجود دارد یا اینکه مقطع‌ها باهم همگن هستند؟ با استفاده از آزمون F لیمر می‌توان وجود ناهمگنی را در بین مقاطع مشخص کرد. فرضیه‌های آماری آزمون F لیمر به صورت زیر می‌باشند.

فرض صفر: مقاطع همگن می‌باشند یا به عبارتی مدل ترکیبی (pooled data) برای برآورد مناسب می‌باشد.

فرض مقابل: بین مقاطع ناهمگنی وجود دارد یا به عبارتی مدل پانلی (panel data) برای برآورد مناسب می‌باشد.

در صورتی که فرض صفر مبنی بر همگن بودن مقاطع (مناسب بودن مدل ترکیبی تأیید شود) باید تمامی داده‌ها با یکدیگر ترکیب شوند و به وسیله یک رگرسیون کلاسیک پارامترها برآورد شوند. نتایج حاصل از این آزمون در جدول (۶) نشان داده شده است. در مدل‌های تحقیق با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون F لیمر بیشتر از ۰,۵۰ می‌باشد، نتیجه می‌شود که روش ترکیبی برای برآورد مدل تحقیق مناسب می‌باشد. بنابراین نیازی به انجام آزمون هاسمن نیست.

جدول ۳: آزمون F لیمر

سطح معنی داری	آماره F	آزمون
۰,۴۸۴۳	۱,۰۰۰۹	آزمون F لیمر

فرضیه: بین استقلال حسابرس و هزینه حقوق صاحبان سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه‌ی معناداری وجود دارد.

همان‌طور که گفته شد برای آزمون فرضیه فوق از مدل فوق تحقیق استفاده شد. با برقراری پیش‌فرض‌های رگرسیون و انتخاب روش مناسب برآورد، نتایج برآورد مدل در جدول (۷) نشان داده شده است. برای اینکه بتوان به نتایج برآورد مدل اعتماد کرد باید مفروضات رگرسیون بررسی شود. فرض اصلی تحلیل رگرسیون چند متغیره معنی‌داری کل رگرسیون می‌باشد. در جدول (۷) آماره F و سطح معنی‌داری آن مربوط به آزمون قطعیت وجود رابطه خطی (آزمون معنی‌داری کل رگرسیون) بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته می‌باشد. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری این آزمون برای مدل مربوطه کمتر از ۰,۵۰ می‌باشد می‌توان گفت که در مدل مربوطه، رابطه خطی بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته وجود دارد. بنابراین نتیجه می‌شود که کل مدل معنی‌دار می‌باشند. یکی دیگر از مفروضاتی که در رگرسیون مدنظر قرار می‌گیرد، استقلال خطاها (تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر پیش‌بینی شده توسط معادله رگرسیون) از یکدیگر است. در صورتی که فرضیه استقلال خطاها رد شود و خطاها با یکدیگر همبستگی داشته باشند امکان استفاده از رگرسیون وجود ندارد. به منظور بررسی استقلال خطاها از یکدیگر از آزمون دوربین واتسون استفاده می‌شود. چنانچه آماره دوربین واتسون نزدیک مقدار ۲ (بین ۱,۵ تا ۲) قرار گیرد عدم همبستگی بین خطاها پذیرفته می‌شود. با توجه به جدول ۴-۵ مقدار آماره دوربین واتسون برای مدل مربوطه، ۰,۱۰۲ می‌باشد که نتیجه می‌شود در بازه ۱,۵ تا ۲ قرار می‌گیرد. با توجه به برقراری مفروضات رگرسیون به بررسی معنی‌داری ضرایب پرداخته می‌شود.

برای بررسی فرضیه فوقبا استفاده از اطلاعات جدول ۷ می توان گفت: مقدار ضریب استقلال حسابرس (RI_{it}) برابر $0,00739-$ می باشد. سطح معنی داری به دست آمده برای این ضریب برابر $0,000$ به دست آمده است. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای $0,50$ می باشد، نتیجه می شود که استقلال حسابرس رابطه معنی داری با هزینه حقوق صاحبان سهام دارد. همچنین با توجه به علامت منفی ضریب استقلال حسابرس می توان گفت با افزایش (یا کاهش) میزان استقلال حسابرس، میزان هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کاهش (یا افزایش) می یابد. بنابراین با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه فوق مورد تأیید قرار می گیرد.

بر اساس ضرایب متغیرهای کنترلی می توان گفت: مقدار ضریب نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام (B/M_{it}) برابر $0,020369$ می باشد. سطح معنی داری به دست آمده برای این ضریب برابر $0,0000$ به دست آمده است. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای $0,50$ می باشد، نتیجه می شود که نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام رابطه معنی داری با هزینه حقوق صاحبان سهام دارد. همچنین با توجه به علامت مثبت ضریب نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام می توان گفت با افزایش (یا کاهش) میزان نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار سهام، میزان هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نیز افزایش (یا کاهش) می یابد.

بر اساس ضرایب متغیرهای کنترلی می توان گفت: مقدار ضریب اندازه شرکت ($Size_{it}$) برابر $0,02812$ می باشد. سطح معنی داری به دست آمده برای این ضریب برابر $0,0005$ به دست آمده است. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای $0,50$ می باشد، نتیجه می شود که اندازه شرکت رابطه معنی داری با هزینه حقوق صاحبان سهام دارد. همچنین با توجه به علامت مثبت ضریب اندازه شرکت می توان گفت با افزایش (یا کاهش) میزان اندازه شرکت، میزان هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران نیز افزایش (یا کاهش) می یابد.

بر اساس ضرایب متغیرهای کنترلی می توان گفت: مقدار ضریب اهرم مالی (Lev_{it}) برابر $0,37931-$ می باشد. سطح معنی داری به دست آمده برای این ضریب برابر $0,000$ به دست آمده است. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای $0,50$ می باشد، نتیجه می شود که اهرم مالی رابطه معنی داری با هزینه حقوق صاحبان سهام دارد. همچنین با توجه به علامت منفی ضریب اندازه شرکت می توان گفت با افزایش (یا کاهش) میزان اهرم مالی، میزان هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کاهش (یا افزایش) می یابد.

جدول ۴: برآورد مدل تحقیق

روش	رگرسیون ترکیبی		
متغیر وابسته	Cost of equity _{it}		
متغیرهای مستقل	ضریب	آماره t	سطح معنی داری
RI _{it}	-۰,۰۰۷۳۹	-۴,۶۷۹۳۲۹	۰,۰۰۰۰
B/M _{it}	۰,۰۲۰۳۶۹	۰,۱۴۲۳۴۴	۰,۰۰۰۰
Size _{it}	۰,۰۲۸۱۲	۵۰۱۰۳۷.۳	۰,۰۰۰۵
Lev _{it}	-۰,۳۷۹۳۱	-۵,۱۶۷۱۷۸	۰,۰۰۰۰
C	۰,۶۱۶۹۳۷	۳,۲۹۴۵۵۸	۰,۰۰۱۹
آماره F	۱۲,۸۹۶۵		
سطح معنی داری	۰,۰۰۰۰		
آماره دوربین واتسون	۲,۱۰		
ضریب تعیین	۰,۷۸		

۱۰- نتیجه گیری و پیشنهادات

وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل اتکا که محصول یک سیستم گزارشگری جامع مناسب می باشد، از ارکان ارزیابی وضعیت و عملکرد یک شرکت و تصمیم گیری در مورد سرمایه گذاری در شرکت به حساب می آید. از دیدگاه سرمایه گذاران، اطلاعاتی قابل اتکا تلقی می شوند که یک سازمان مستقل بر فرایند گزارشگری شرکتها و مرکز ثقل این فرایند یعنی صورت های مالی، نظارت نمایند. نمونه ای از این گونه سازمان های مستقل، مؤسسات حسابرسی می باشند. حسابرسی، برای صورت های مالی گزارش شده ارزش افزوده فراهم می کند، زیرا نتایج بررسی مربوط و قابلیت اتکا محتوای صورت های مالی را گزارش می دهد. با توجه به جایگاه و نقش مؤسسات حسابرسی در تصمیمات استفاده کنندگان، استقلال حسابرسی به عنوان عامل کلیدی در تهیه گزارش های حسابرسی، مورد توجه استفاده کنندگان قرار می گیرد. حسابرسی مستقل به عنوان یک مکانیزم کشف کننده تحریفات با اهمیت، می تواند موجب بهبود کیفیت اطلاعات و در نتیجه کاهش ریسک سرمایه گذاری و تصمیم گیری های بهینه سازمانی گردد. مدیریت برای حفظ ارزش واحدهای تجاری باید تلاش کند تا بازده مورد انتظار را حداقل به سطح هزینه سرمایه برساند. سهامداران نیز در تعیین نرخ بازده مورد انتظار خود بر صورت های مالی شرکت اتکا می کنند. بنابراین قابلیت اتکای صورت های مالی گزارش شده از طریق حسابرسی مستقل می تواند در برآورد بازده مورد انتظار سهامداران مؤثر باشد. در نتیجه می توان گفت ویژگی استقلال حسابرسی می تواند منجر به کاهش هزینه حقوق صاحبان سهام شود. از این رو تحقیق حاضر به بررسی رابطه بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۶ ساله ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۳ می باشد. بر اساس اهداف تحقیق فرضیه ای بیان شد که در فصل ۴ با استفاده از اطلاعات ۱۰۲ شرکت به تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه پرداخته شد. در ادامه به بررسی نتایج فرضیه پرداخته می شود.

فرضیه: بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ای معناداری وجود دارد.

برای بررسی فرضیه فوق با استفاده از یافته های فصل ۴ نتیجه شد که مقدار ضریب استقلال برابر 0.0739 - می باشد. سطح معنی داری به دست آمده برای این ضریب برابر 0.000 به دست آمده است. با توجه به سطح معنی داری ضریب این متغیر که کمتر از سطح خطای 0.05 می باشد، نتیجه می شود که استقلال حسابرسی رابطه معنی داری با هزینه حقوق صاحبان سهام دارد. همچنین با توجه به علامت منفی ضریب استقلال حسابرسی می توان گفت با افزایش (یا کاهش) میزان استقلال حسابرسی، میزان هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کاهش (یا افزایش) می یابد. بنابراین با توجه مطالب گفته شده نتیجه می شود که فرضیه فوق یعنی " بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه ای معناداری وجود دارد. " مورد تأیید قرار می گیرد.

هدف از انجام این تحقیق بررسی رابطه بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران است. علاوه بر مبانی نظری ذکر شده، یافته های تحقیق نیز نشان می دهد که بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام رابطه منفی و معنی داری وجود دارد.

بر اساس نتایج حاصل از فرضیه که در آن رابطه منفی و معنی دار بین استقلال حسابرسی و هزینه حقوق صاحبان سهام مورد تأیید قرار گرفت، به هیئت مدیره و مدیران پیشنهاد می شود، به جهت کاهش هزینه حقوق صاحبان سهام از مؤسسات حسابرسی مستقل استفاده نمایند، این کار باعث می شود کیفیت حسابرسی افزایش یافته و در نتیجه قابلیت اتکای صورت های مالی افزایش یابد که در ادامه منجر به افزایش سرمایه گذاری در این شرکت ها می شود. به سرمایه گذاران بالقوه پیشنهاد می شود در تصمیم گیری های خود برای تعیین هزینه حقوق صاحبان سهام به استقلال حسابرسی، موسسه حسابرسی شرکت مورد نظر توجه کنند.

1st. International Conference on
**Social and educational Science,
Humanities and Psychology**

27th July 2017
Tehran - IRAN

اولین کنفرانس بین المللی
**علوم اجتماعی، تربیتی
علوم انسانی و روانشناسی**

1st. International Conference on
Social and educational Science,
Humanities and Psychology

27th July 2017
Tehran - IRAN

اولین کنفرانس بین المللی
علوم اجتماعی، تربیتی
علوم انسانی و روانشناسی

مراجع

- بنی مهد، بهمن، یعقوب نژاد، احمد و وحیدی کیا، الهام (۱۳۹۴). توان رقابتی محصول و هزینه حقوق صاحبان سهام، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۷ شماره ۲۶، صص ۱۰۷-۱۱۹
- حساس یگانه، یحیی و علی جعفری (۱۳۸۴). "عوامل مؤثر بر استقلال و شایستگی اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران در ارائه خدمات گواهی"، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۱۱، تابستان و پاییز، صص ۷۱-
- خدای پور، احمد، خانی، محمدرضا و هوشمند، رحمت الله (۱۳۹۲). بررسی تاثیر ویژگی‌های کیفی حسابرسی بر هزینه حقوق صاحبان سهام، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، دوره ۵، صص ۵۶-۷۲
- سرافراز، بهمن و حاجی‌ها، زهره (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین مسولیت پذیری اجتماعی شرکت‌ها و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره ۴، پاییز ۱۳۹۴، صص ۲۲-۳۹
- سلیمی، احمد، (۱۳۸۶)، "محاسبه هزینه سرمایه یک واحد تجاری"، نشریه حسابرسی، شماره ۳۷ صص ۱۰۲-۱۱۸
- مدرس، احمد مدرس، حسین ابراهیمی و عزیزخانی (۱۳۹۵). حفاظت‌های مؤثر بر استقلال حسابرسی در برابر تهدید صاحبکار به جایگزینی وی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، دوره ۵، شماره ۳، صص ۱۵۵ تا ۱۸۰
- مهربانی، حسین (۱۳۸۴)، بررسی اثر خدمات و میزان حقالزحمه‌های غیر حسابرسی موسسات حسابرسی بر استقلال حسابرسی، پایاننامه کارشناسی ارشد حسابداری دانشگاه تهران

**1st. International Conference on
Social and educational Science,
Humanities and Psychology**

27th July 2017
Tehran - IRAN

اولین کنفرانس بین المللی
علوم اجتماعی، تربیتی
علوم انسانی و روانشناسی

-Botosan. C. (2007) " Disclosure and the cost of capital: what do we know?" Accounting and Business Research, Intemational Accounting Policy Forum, pp. 31-40

-Rahmina, Listya Yuniastuti, Agoes, Sukrisno, (2014), Influence of auditor independence, audit tenure, and audit fee on audit quality of members of capital market accountant forum in Indonesia, Procedia - Social and Behavioral Sciences 164 (2014) 324 – 331

-Reiter S. A. , P. F Williams, (2001). " The Independence Wars and The Systems of Professions", School of Management, Binghamton University, Newyork, B902-6015

-Toronto John M. , (2003). "The Effect of Non-Audit Services on Auditor Independence: Evidence from the SEC's Independence Hearing Proceeding", AAA Annual Meeting

-Valta Philip, (2013), "Competition and The Cost of Capital ", Journal of Financial Economics, Vol 105 PP. 661–682

-Ying Cao, James N. Myers, Linda A. Myers (2015). Company reputation and the cost of equity capital, Review of Accounting Studies March 2015, Volume 20, Issue 1, pp 42-81

-Ying Cao, James N. Myers, Linda A. Myers (2015). Company reputation and the cost of equity capital, Review of Accounting Studies March 2015, Volume 20, Issue 1, pp 42-81

-Mishra, Dev R., Sadok El Ghouli, , Omran Guedhami, , Chuk C. Y. Kwok, , (2013). Does Corporate Social Responsibility Affect the Cost of Capital?. Journal of Banking & Finance, Vol. 35, Issue 9, pp. 2388- 2406